

REKABET KURUMU

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-148 (Bilgi Notu)
Karar Sayısı : 11-54/1399-M
Karar Tarihi : 27.10.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Şamil PİŞMAF, Tuğçe KOYUNCU, Emine TOKGÖZ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Agpaş Petrol Ürünleri Paz. San. Tic. Dağ. A.Ş.
- N-Pet Petrol Ürünleri Paz. Nakliye San. Tic. ve Dağ. Ltd. Şti.
Temsilcileri: Av. Yahya Murat KURT
Çankaya Mah. İstiklal Cad. Hocaoğlu İş Merkezi Kat:3
D:9 Akdeniz/Mersin

D. DOSYA KONUSU: Malik Yeşilhisar Belediyesi tarafından 11.11.2005 tarihinde Agpaş Petrol Ürünleri Paz. San. Tic. Dağ. A.Ş. (Agpaş) lehine tanınan intifa hakkı ve Agpaş ile D-Pet Petrol Nak. İnş. Mad. Tur. Tic. ve San. Ltd. Şti. (D-Pet) arasında yapılan bayilik sözleşmesinden oluşan dikey anlaşma yoluyla 4054 sayılı Kanun'un ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in ihlal edildiği iddiasına ilişkin olarak alınan 22.09.2011 tarihli ve 11-48/1216-429 sayılı Kurul kararında değişiklik yapılması talebi.

E. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 03.10.2011 tarihinde 6831 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 19.10.2011 tarih ve 2011-1-148/BN-11-389.ŞP sayılı Bilgi Notu 20.10.2011 tarih ve REK.0.15.00.00-110/299 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-54 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

F. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, bahse konu Kurul kararına esas teşkil eden bilgilerden farklılık arz eden ve kararı değiştirecek nitelikte herhangi bir bilgiye ya da iddiaya yer verilmediği gibi geçmiş tarihli Danıştay kararları dikkate alındığında, anılan kararın hukuka aykırı bir yönünün de bulunmadığı, bu nedenle başvurunun reddedilmesi gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Agpaş temsilcisince gönderilen başvuru dilekçesinde özetle;

- Taşınmazların kuru mülkiyet hakkı tapu malikinde olduğu halde Türk Medeni Kanunu (TMK)'nin 803/1. maddesi uyarınca taşınmazı yönetme, kullanma ve ondan yararlanma yetkilerinin N-Pet Petrol Ürünleri Paz. Nakliye San. Tic. ve Dağ. Ltd. Şti. (N-Pet)'nde olduğu,
- Taşınmaz malikinin taşınmaz üzerinde bir kişi lehine intifa hakkı tanıdıktan sonra aynı taşınmazı bir başkasına kiraya vermesinin mümkün olmadığı,
- Nitekim D-Pet firması ortaklarının yeni kurdukları Eras firması ile faaliyetlerini sürdürmeye çalıştığı, Belediyenin kendilerinin rızası dışında yeni bir kira kontratı yaptığı,
- Söz konusu şirketin buradaki müdahalesinin men'ini sağlamak için Yeşilhisar Asliye Hukuk Mahkemesinde uzun süredir hukuki mücadele verdikleri,

11-54/1399-M

- 50 - Olaya TMK'nın 803. maddesi çerçevesinde bakılmayarak, malikle işletici arasında hukuki bağlantının sağlanması nedeniyle intifa süresinin kısaltılması gerektiği sonucuna varılmasının, müvekkili şirkete tanınmış bir yetkiyi hukuksuz olarak kullanan tarafların bu durumdan yarar sağlamaları anlamına geldiği,
- Malik Yeşilhisar Belediyesinin bizzat işletici olmadığı sürece intifa hakkı süresinin kısaltılmasının hukuken mümkün olmadığı,
- Gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren 60 gün içinde intifanın geri dönülemez şekilde kaldırılması halinde, Danıştay'da açılacak iptal davası sonunda verilecek olası bir iptal kararı karşısında, 4 yıllık kar mahrumiyetinden doğan ağır bir tazminat davasının ortaya çıkacağı

belirtilerek ilgili kararın düzeltilmesi talep edilmiştir.

- 60 Başvuru dilekçesinde, değiştirilmesi talep edilen 22.09.2011 tarih ve 11-48/1216-429 sayılı Rekabet Kurulu kararında ve karara esas teşkil eden önaraştırma raporunda değerlendirilmeyen bir husus öne sürülmemiş, esas itibarıyla gerekçeler genel olarak intifa hakkı sahibinin haklarının düzenlendiği TMK'nın 803. maddesine¹ dayandırılmıştır.

- 2002/2 sayılı Tebliğ'de, üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar dikey anlaşmalar olarak tanımlanmakta ve hangi hallerde bu tür anlaşmaların 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan grup olarak muaf tutulabileceğine ilişkin koşullar düzenlenmektedir. Aynı Tebliğ'in 5. maddesinde ise dikey anlaşma kapsamında alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı herhangi bir yükümlülük –rekabet etmeme yükümlülüğü- altına girmesi halinde, bu tür yükümlülüklerin azami beş yıl süreyle Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanabileceği hükme bağlanmıştır. 2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanmasına ilişkin çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 33. paragrafında da rekabet etmeme yükümlülüğünü içeren sözleşme hükümlerinin sözleşmenin diğer bölümlerinden ayrılamaması halinde, sözleşmenin tamamının grup muafiyetinden yararlanamayacağı belirtilmektedir².

- 80 Danıştay 13. Dairesi, Rekabet Kurulunun 26.01.2006 tarihli ve 06-04/57-15 sayılı Total-Akdağ kararını iptal eden 13.05.2008 tarihli, 2006/1604 E. ve 2008/4196 K. sayılı kararında, akaryakıt sektöründe intifa, kira sözleşmeleri ve benzer etkiye sahip sözleşmelerin, 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen rekabet yasağının süresini fiili olarak uzatacak şekilde düzenlendiği, bu nedenle söz konusu sözleşmelerin bayilik sözleşmeleri ile birlikte değerlendirilmesi gerektiği yönünde tespit edilmiştir. Söz konusu kararda, Danıştay 13. Dairesi, TMK m. 803 ve devamında tanımını bulan intifa haklarının, gerek dağıtıcılarla bayiler arasında yapılan sözleşmeler gerekse ilgili mevzuat uyarınca rekabet yasağı içeren akaryakıt bayilik anlaşmalarının sürelerinin 2002/2 sayılı Tebliğ'de öngörülen sınırları aşmasına neden olacak şekilde uzatılması amacıyla kullanılmayacağına hükmetmiştir.

- 90 Söz konusu karar dikkate alınarak tesis edilen Rekabet Kurulunun 05.03.2009 tarihli, 09-09/186-56 ve 09-09/187-57 sayılı kararlarının; bu kararlar çerçevesinde akaryakıt sektöründe intifa sözleşmelerinin muafiyetten yararlanma süresinin en fazla beş yıl

¹ Söz konusu madde; "İntifa hakkı sahibi, hakkın konusu olan malı zilyetliğinde bulundurma, yönetme, kullanma ve ondan yararlanma yetkilerine sahiptir. İntifa hakkı sahibi, bu yetkilerini kullanırken iyi bir yönetici gibi özen göstermek zorundadır" şeklindedir.

² Akaryakıt sektöründe dağıtıcılar ile bayiler arasında yapılan anlaşmaların tamamı rekabet etmeme yükümlülüğü içerdiği gibi 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 8. maddesi uyarınca sözleşmelerin münhasır nitelikte düzenlenmeleri gerekmektedir. Bu bakımdan rekabet etmeme yükümlülüğü bahse konu dikey anlaşmalardan ayrılabılır nitelikte değildir.

11-54/1399-M

olarak belirlendiğine ilişkin Rekabet Kurumu tarafından Kurum internet sitesinde ilk olarak 12.03.2009 tarihinde yayımlanan duyurunun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendinin iptali istemiyle açılan davalarda, Danıştay 13. Dairesi aşağıda yer alan gerekçelerle davanın reddine karar vermiştir.³

100 "Görüldüğü üzere; alıcıya getirilen rekabet yasağının süresi bayi ile dağıtıcı arasında kurulan ilişkinin sektörde rekabetin sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendi ile rekabet yasağı içeren dikey anlaşmaların süresinin, belirsiz süreli veya beş yılı aşması halinde bu tür sözleşmelere grup muafiyetinin uygulanmayacağı kurala bağlanmış bulunmaktadır. Ancak, yukarıda da belirtildiği üzere, akaryakıt sektöründe yer alan dikey anlaşmaların rekabet hukuku çerçevesinde sorunlu hale gelmesindeki en önemli unsur, uzun süreli anlaşmalar ve bu sürelerle ilişkin mülk sahibi bayiden alınan kira/intifa hakları oluşturmaktadır. Özellikle rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin tespiti ve bu tespitin sözleşmenin süresine bağlı olması, işletme ve kira sözleşmesinin arasındaki bağlantının ortaya konulmasını gerektirmektedir. Yargı kararında gerekçe haline gelen bu durumu dikkate alan Rekabet Kurulu tarafından bayilik sözleşmeleriyle bu sözleşmeye süre yönünden etkisi bulunabilen intifa hakkı, kira sözleşmesi ve kredi sözleşmesi gibi sözleşmeleri birlikte değerlendirerek, bayi ile dağıtıcı arasında kurulacak ilişkinin sektörü rekabete kapama etkisinin ortadan kaldırılması ve her beş yılda bir bayinin başka bir dağıtıcıyla çalışabilmesi amacıyla, bu alanda rekabetin tesisine yönelik olarak alındığı anlaşılan Kurul kararlarında ve bu kararların sektörde faaliyette bulunan teşebbüslere duyurulmasına yönelik işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir."

110 Düzeltilmesi talep edilen 22.09.2011 tarihli ve 11-48/1216-429 sayılı Kurul kararına bakıldığında, öncelikle istasyonda kurulan dikey ilişkinin, Yeşilhisar Belediyesi'nin Agpaş lehine 11.11.2005 tarihinde 10 yıl süreyle tanıdığı intifa hakkı ve Agpaş ile Yılmaz arasında imzalanan bayilik sözleşmesinden oluştuğu, Agpaş'ın daha sonra intifa hakkını 2007 yılında N-Pet'e kiraladığı ve N-Pet ile Yılmaz arasında imzalanan 18.12.2007 tarihli bayilik sözleşmesi ile dikey ilişkinin devam ettirildiği tespiti yapılmıştır.

120 Daha sonra malik Yeşilhisar Belediyesi, Agpaş ve bayi Yılmaz arasındaki üçlü ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendinde düzenlenen istisna kapsamında olup olmadığı incelenmiş; malik Yeşilhisar Belediyesi, Agpaş ve bayi Yılmaz arasındaki üçlü ilişkinin, Tebliğ'in 5 (a) maddesinde yer alan istisna hükmüne uyması için Yeşilhisar Belediyesi ile Yılmaz arasında iktisadi veya hukuki herhangi bir bağlantının bulunmaması gerektiği vurgulandıktan sonra, Yeşilhisar Belediyesi ile Yılmaz arasındaki kira sözleşmesinin malik ile işleten (bayi) arasında gerek hukuki gerekse iktisadi nitelikte bir bağlantı teşkil ettiği belirtilmiştir. Zira istasyon üzerinde henüz 130 Agpaş lehine intifa hakkı tesis edilmeden önce, anılan istasyonun kullanım hakkı 11.10.2005 tarihli ve 2005.95 sayılı Yeşilhisar Belediye Encümeni kararı ile Yılmaz adına ihale edilmiş ve Belediye ile anılan şirket arasında kira sözleşmesi imzalanmıştır.

Rekabet Kurulunun benzer nitelikteki kararlarında da, bayilerin belediyeler tarafından açılan ihalelere girerek ilgili belediyelere ait istasyonlar üzerinde çalışma hakkını elde etmek suretiyle dağıtıcılarla bayilik anlaşması yaptığı anlaşmalar bakımından, söz konusu bayilerin ilgili belediyelerle bağlantısı olmayan üçüncü kişi sayılmalarının mümkün olmadığına yönelik içtihadı çerçevesinde, bayi ile belediye arasında 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi anlamında bir bağlantı bulunduğu yönünde karar verilmiştir.

140 Benzer şekilde, akaryakıt istasyonunun üzerinde kurulu bulunduğu arazinin maliki belediye tarafından akaryakıt dağıtım firması lehine tanınan uzun süreli intifa hakkı ve işletici bayiler ile dağıtım firması arasındaki bayilik sözleşmelerinden oluşan dikey ilişkilerde, ilgili belediyenin taşınmaz üzerinde bayiler ile ayrıca kira sözleşmesi akdetmesi yönündeki tasarrufunun özellikle anılan Tebliğ'in 5 (a) maddesinde yer alan

³ 28.06.2010 tarih, E. 2009/3044, K. 2010/5458 sayılı karar. Bu karar, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun, 9.12.2010 tarih ve E. 2010/2293, K. 2010/2210 sayılı kararı ile onanmıştır.

11-54/1399-M

istisna hükmüne uygun olup olmadığının değerlendirildiği Rekabet Kurulunun 12.01.2010 tarihli ve 10-04/53 sayılı kararının iptali talebiyle açılan davada Danıştay 13. Dairesi davanın reddine karar vermiştir.⁴

150 Bu çerçevede, malik Yeşilhisar Belediyesi tarafından Agpaş lehine 11.11.2005 tarihinde tanınan intifa hakkı ve onunla bağlantılı Agpaş ile Yılınak arasında imzalanan bayilik sözleşmesinden oluşan dikey anlaşmanın, 11.11.2005 tarihinden itibaren beş yıl süreyle (11.11.2010 tarihine kadar) 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı ve bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamı dışında kaldığı yönündeki kararında hukuka aykırılık bulunmadığı değerlendirilmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, 22.09.2011 tarih ve 11-48/1216-429 sayılı Kurul kararının değiştirilmesi talebiyle yapılan başvuruda, anılan Kurul kararına esas teşkil eden bilgilerden farklılık arz eden ve kararı değiştirecek nitelikte herhangi bir bilgi ya da iddia yer almadığı gibi geçmiş tarihli Danıştay kararları çerçevesinde herhangi bir hukuka aykırılık da bulunmadığından, ilgili Kurul kararının geri alınması veya değiştirilmesi için aranan şartların gerçekleşmemiş olduğu kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

160 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Agpaş Petrol Ürünleri Paz. San. Tic. Dağ. A.Ş. ve N-Pet Petrol Ürünleri Pazarlama Nakliye San. Tic. ve Dağ. Ltd. Şti. adına yapılan, 22.09.2011 tarih ve 11-48/1216-429 sayılı Rekabet Kurulu kararında değişiklik yapılması talebinin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

⁴ 21.06.2011 tarih, E. 2010/1389, K. 2011/2996 sayılı karar.